ל) [מוספתא רפ"א],נ) [ל"ל הוא], ג) [לקמן ה.],

ד) סוכה ג., ד) לקמן לג. כלאים פ"ד מ"א, ו) כלאים

פ״ה מ״ב ב״ב לו: פג. קב:,

ו) ופי׳ האלבעות סדוקות

שפתיו

מדביהו ערור ערר סחה).

ה) [י׳. רש״ש], ט) [לעיל ב.], י) בס״א: וכליו,

חות כדרך

שפוסק

לאויו רפ טוש"ע י"ד סי

רלו סעיף מב: ב מייי שם הלכה יב [יג] טוש"ע שם סעיף מג: א ג מיי שם הלכה ג מוש"ע שם סעיף לג: ב ד מיי׳ פ"ח שם הלי יב ופי"ז מהלי שבת הלי לו סמג שם ועשין דרבנן א טוש"ע א"ח סי שמט מעיף א וסי׳ שלו סעיף א יטוש״ע י״ד סי׳ רלו סעיף מת:

מוסף רש"י

ב"ש אומרים עשרים וארבע אמות. לריד שיהל יאו בע אבוווו. מרץ פיטו בה להתירה להרחיק ארבע אמות ולזרוע, ואם פחות אסור לזרוע בה אפילו טפח הכרם. סביב כעין מחולות שם שש (שם). אין שם שש עשרה אמות. לפי שיש כרם מכאן ומכאן ולריך להרחיק וליתן ארבע אמות לכל לד לעבודתו, כמלא בקר וכליו, שהיו חורשיו בשווריו. ואם נשאר מי אמות באמלע, שאם באת לחלקו לכאן ולכאן יש ד' אמות לכל חלק, חשיבי ולא בטלי ולא אתי כרם דהאי גיסא ומבטל פלגא, וכרס מהחי גיסה ותכק. פלגח (שם). רבי שמעון מינו כרם. חלח וכרם מהאי גיסא ומבטל ומותר בכלאים יער, יפר, יומועה בכנויט (רשב"ם ב"ב פג.). ורואין את האמצעיים כאילו אינם. שורה בין שתי שורות רוחין כחילו חינה והוו להו שש אמות בין שורה לשורה (שם לד:) דכל העומד ליעקר כעקור דמי וחומרא היא גבי כלאים

(mn et.)

רב ניםים גאוז , אמת המבוי ואמת סוכה בת חמשה. בסדר טהרות בת המשה: בסוד טהודה במסכת כלים שנינו [בפרק] כל כלי בעלי ב׳ אמות היו בתים. בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת ... על קרז מזרחית דרומית. חצי אצבע, ושלקרן ררומית מזרחית היתה יתירה עליה חצי אצבע, נמצאת יתירה על שלמשה אצבע, ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה, אלא שהאומנין נוטלין בקטנה וחוזרין בגדולה, כדי שלא יבואו לידי מעילה. ר׳ מאיר אומר כל האמות היו בבינוניות חוץ ממזבח הזהב, והקרן והיסוד. ר' יהודה אומר אמת הבנין ו' טפחים ושלכלים ה'. ובתוספתא גרסי בפרק כלי עור, אצבע מארבע אצבעות בטפח, טפח מו' טפחים באמה. זרת האמורה בתורה חצי אמה של ו' טפחים. ואי זו היא אמה בינונית. זו אמה של ו׳ ר׳ מאיר אומר (ל). ר׳ כל מידות שאמרו חכמים בכרם כגון חרבן הכרם ומחול הכרם ופוסקי עריס באמה בת ו' טפחים. חוץ

חלל סוכה תנן. והם דאמר בסוכה (ד׳ ד.) והולין יורדין למוך כ׳ לאו דווקא ואגב דנקט למעלה מכ׳ נקט נמי בתוך כ׳ כלומר בתוך הכשר כ׳: תניא דמסייע לך. אע"ג דהיכל באמת בת ששה הכא ארבא קאי דאית ליה לקמן דשל מבוי נמי באמת

בת ששה ואע"ג דהן עלבות שמא של היכל נמי עלבות היו א"נ אפילו לאביי לסימנא בעלמא נקט לענין אמות אבל מ"מ מייתי כמו שהיכל חללו עשרים באמות דידיה הכי נמי מבוי באמות דידיה: כמאן ראמר בארבעה. פי' ומשהו יותר ° דאין פתח פחות מד׳ ואי לא הוי משהו יותר א״כ לא הוי ארכו יותר על רחבו ואינו ניתר בלחי וקורה כדאמרינן לקמן (ד׳ ה.) ואע"ג דאביי גופיה אית ליה לקמן (שם) דמשך מבוי בד' אמות הכא אליבא דרב נחמן קאמר וליה לא סבירא ליה: והא איכא רצופין דלקולא כו' כרבנן דאמרי כרם הוי. וא"ת הא איכא הא דתנן במסכת כלאים (פ"ד מ"ד) גדר שנפרלה עד י׳ אמות הרי הוא כפתח יותר מכאן כנגד הפרלה אסור וי"ל דרוב אמות קאמר: ברבנן דאמרי כרם הוי. אף על גב דרב'נן מודים דלא הוי כרם היכא דכי נאמר רואין את האמצעים כאילו אינם לא ישארו שתים נגד שתים ואחת יולאה זנב אביי לא איירי אלא באמות שהחכרו בפירוש ולא באמות דמשתמע מכלל דנריהן: בל אמות שאמרו חכמים באמת בת ששה. לא איירי נהנך דכתיבי כגון אמה יסוד ואמה סובב:

חלל סוכה תגן חלל מבוי תגן א"ל רב פפא לרבא תניא דמסייע לך מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה יותר מפתחו של היכל ימעם והיכל גופו חללו עשרים איתיביה רב שימי בר רב אשי לרב פפא 6 כיצד י היה עושה מניח קורה משפת עשרים ולמטה אימא ולמעלה והא למטה קתני הא קמ"ל דלמטה כלמעלה מה למעלה חללה עשרים אף למטה חללה עשרה: אמר אביי משמיה דרב נחמן אמת סוכה ואמת מבוי באמה בת חמשה אמת כלאים באמה בת ששה אמת מבוי באמה בת חמשה למאי הלכתא לגובהו ולפירצת מבוי והא איכא משך מבוי בארבע אמות דלקולא כמאן דאמר מבארבעה מפחים ואיבעית אימא ^מ בארבע אמות ורוב אמות קאמר אמת סוכה באמה בת חמשה למאי הלכתא לגובהה ולדופן עקומה והא איכא משך סוכה בארבע אמות דלקולא דתניא "רבי אומר אומר אני כל סוכה שאין בה ד אמות על ד' אמות פסולה כרבנן דאמרי אפי' אינה מחזקת אלא ראשו ורובו ושולחנו ואיבעית אימא לעולם רבי היא ורוב אמות קאמר אמת כלאים באמה בת ששה למאי הילכתא • לקרחת הכרם ולמחול הכרם דתנז ¬ קרחת הכרם ב"ש אומרים עשרים וארבע אמות וב"ה אומרים שש עשרה אמות ומחול

הכרם בית שמאי אומרים שש עשרה אמות ובית הלל אומרים שתים עשרה אמות איזו היא קרחת הכרם א כרם שחרב אמצעיתו אין שם שש עשרה אמות לא יביא זרע לשם היו שם שש עשרה אמה נותן לו כדי עבודתו וזורע את המותר ואיזהו מחול הכרם יבין כרם לגדר אין שם שתים עשרה אמה לא יביא זרע לשם היו שם שתים עשרה אמה נותן לו כדי עבודתו וזורע את השאר והא איכא רצופים בארבע אמות דלקולא דתנן י כרם הנמוע על פחות מארבע אמות רבי שמעון אומר אינו כרם וחכמים אומרים כרם י ורואין את האמצעיים כאילו אינם כרבנן דאמרי הוי כרם ואיבעי' אימא לעולם ר' שמעון ורוב אמות קאמר ורבא משמיה דר"ג אמר יכל אמות באמה בת ששה אלא הללו "שוחקות והללו עצבות מיתיבי כל אמות שאמרו חכמים באמה בת ששה ובלבד

אמרינן דופן עקומה פחות מד' אמות כשירה דאמרינן חזינן ליה להאי סכך שלא פסול כאילו הוא מן הדפנות שנעקמו למעלן ובאו עד סכך כשר והרי אין כאן הפסק וקא אתא רב נחמן למימר דבאמות קטנות משערינן ליה ומיפסלא בעשרים טפחים והיינו חומרא: והאיכא ארבע אמום. הנזכרות במשך סוכה דאי מכשרת ליה בקטנות איכא קולא ורב נחמן כייל ואמר כל אמות סוכה בקטנות ואי אמר רב נחמן כרבי הוי קולא: ואיבעים אימא. רב נחמן לעילם כרבי והאי דאמר רב נחמן אמות סוכה בקטנות לאו באמות דמשך סוכה אלא בשאר אמות קאמר: לקרחם הכרם ולמחול הכרם. דכי משערת ליה בגדולות חומרא היא: קרחם הכרם בים שמאי אומרים עשרים וארבע אמוח. אם קרחתה עשרים וארבע אמות מותר לזרוע שם ואם פחות מכ"ד אמות אסור לזרוע שם. ולקמן מפרש מאי קרחת ומאי מחול: שחרב באמלעיחו. שהרי יש שם גפנים סביב הקרחה י"ו אמה על י"ו אמה וכן אם הלכה הקרחה על פני כל רוחב הכרם שאין שם גפנים אלא מב' צידי הקרחה בעינן י"ו רוחב הקרחה: ואם לאו לא יביא זרע לשם אפי׳ באמה האמלעית דד׳ אמות שבלד הכרם מזה וד׳ אמות שבלד זה אלל הכרם הוו עבודת הכרם דתנן (כנאים פ"ו מ"א) כמה עבודת הכרם (מלא) ד' אמות כמלא בקר וכלים" שהיו בולרים אותה בשוורים ובעגלות ובעת החרישה חורשים אותה בשוורים הלכך ככרם דמו ואם נשארו ח' אמות בינתים לבד אותן ד' לכל לד דכי שדית פלגא להכא ופלגא להכא איכא ד' אמות מקום חשוב לכל חד לא בטלי לגבי כרם ומותר לזורטן ובניר מח׳ אמות שדי פלגא להכא ופלגא להכא ליכא ד׳ אמות מקום חשוב ובטיל לגבי כרם. ולבית שמאי לא חשיב שדה בפחות מח' אמות הלכך כ"ד אמות בעינן ד' לעבודת הכרם מכאן וכנגדן מכאן פשו י"ו שדי ח' להכא וח' להכא איכא שדה ולא בטלי אי נמי סבירא להו לבית שמאי עבודת הכרם ח' אמות: מחול הכרם בין כרם לגדר. דהיינו סביב כמו מחולות: יש שם י"ב אחות. לבית הלל נותן ד' אמות לעבודת הכרם וזורע השאר: אין שם י"ב אמה לא יביא זרע לשם. דד' אמות דלהדי כרם עבודת הכרם וד' אמות דלהדי כותל כיון דלא מיזדרעי משום דוושא דכותל אפקורי מפקר להו אמצעיות אי איכא ד' אמות חשיב ואי לא בטיל לגבי כרם. (4) והכא לא בעינן י"ו אמה שאין האיסור אלא מצד אחד והכי מפרש לה בפרק כל גגות (לקמן ד' 25.). וקא אמר רב נחמן דבאמות גדולות משערינן ולחומרא ולא משתריא בקטנות : והא איכא ראופין. גפנים ראופין שסמוכה שורה לשורה יותר ממה שנתנו חכמים שיעור שאם אין בין שורה לשורה ד' אמות אינו כרם הואיל ואין לו כל זרכו להילוך עגלה ומותר לזרוע בכולן לר׳ שמעון ובהכך אמות אתיא מילחיה דרב נחמן לקולא דאי איכא ד׳ אמות קטנות אמרינן אינו כרם עד דאיכא גדולות: על פחום מד' אמום. שאין בין שורה לשורה ד' אמות אינו כרם ומותר לזרוע לשם: ורואין את האמצעיים. הנטועין בתוך ריוח הראוי להיות בין שורה לשורה: כרבנן. סבירא ליה לרב נחמן: דאמרי כרם. הלכך לא הוזכרו אמות בכלאים לענין רצופים: הלנו שוחקום. אמות כלאים מודדין בטפחים גדולים ושל סוכה ומבוי עצבות מצומצמות לחומרא:

> ממובח הזוהב והקרן והלסובב והיסוד, שהן באמה בת ה' טפחים, שנאמר אלה מדות המזבח, שהיו למזבח ב' מידות, יכול יהו כולן באמה של ה' טפחים, תלמוד לומר באמות אמה אמה וטופח, באמה שהיא יתירה על של חברתה טפח. ובמסכ' מנחות בפ' שתי הלחם אמרו וכמה אמה בינונית אמר ר' יוחנן ו' טפחים. ובפר' התכלת אמר ר' פפא טפח דאורייתא ו' בקטנה ה' ותולתא בגדולה, ד' בגודל. ובמס' בכורות בפר' כל אלו מומין גרסי תאנא אצבע שאמרו אחת מארבע בטפח שלכל אדם. ושאמרו ב' אמות היו בשושן. לזה נתכוונו לצורת שושן הבירה שהיתה במקדש על שער מזרחית. כדתנן במידות בפר׳ א׳ שער המזרחי ועליה שושן הבירה צורה. ובפר׳ שתי הלחם פירשו טעמא דמילתא דאמר מאי ןטעמא אמרי] רב חסדא ור׳ יצחק בן אבדימי חד אמר כדי שידעו מהיכן באו, וחד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליהם. ומכל הראיות שהזכרנו תבין שעור הטפח ושיעור האמה הגדולה והבינונית והקטנה, ותבין מה שפירשו בפסוק שהביאו ראיה

חלל סוכה סנן. עשרים אמות שהוזכרו בין במבוי בין בסוכה אחללה קיימי: משפת כ' ולמטה. משמע שיהא עובי הקורה בתוך כ': הא קמ"ל. דשיעור שנתנו חכמים למטה מי׳ם טפחים אחלל קאי כשיעור שאמרו בכ׳ למעלה והכי קאמר מתני׳ מניח את הקורה משפת כ׳ ולמעלה וכן למטה אם בא לעשותו נמוך

מניחה משפח עשרה טפחים ולמעלה

דבפחות מעשרה לא הוי מבוי: אמת

מבוי ואמת סוכה. אמות שהוזכרו במבוי

למחי הלכחה. משערים אלו שבמבוי

בקטנות דתיהוי חומרא: לגובהו.

הנך עשרים שהוזכרו ליפסל בגובהוש

מכי איכא כ׳ אמות קטנות פסלי אי

מגבה לה טפי: ולפירלת מבוי. דקיימא

לן בהאי פירקאש פרלת מבוי ◊ ביו״ד

אמות פסיל ליה וקאמר רב נחמן

דבעשר אמות קטנות מיפסיל: והא

איכא. אמות שהוזכרו במשך מבוי ד' אמות ואם ארכו פחות מד' אמות

פסיל ליה אביי לקמן בפירקין (ד' ה.)

דאמר לקמן היה פחות מיו"ד טפחים

ובא להשלימו עד כמה חוקק בו

במשכו רב יוסף אמר ד' טפחים אביי אמר ד' אמות דמשך מבוי

בעינן ד' אמות ובהני אמות אחיא

מילתיה דרב נחמן לקולא דמכשר

ליה בד׳ אמות קטנות: כמ״ד. משך

מבוי בארבעה טפחים סבירא ליה

לרב נחמן ולא הוזכרו אמות בשיעור

משכו ופלוגתא דאביי ורב יוסף היא:

רוב אמות. הנזכרות במבוי האמר

רב נחמן דליהוי קטנות ולא אכל אמות מבוי קאמר: לגובהה. שהוזכרו

כ׳ אמות לפוסלה: ולדופן עקומה.

דתנן (סוכה ד' יו.) בית שנפחת

וסיכך ע"ג הפחת בסכך כשר ותקרת

העלייה נותרת סביב ומפסקת בין

סכך כשר לדפנות אם יש בין סכך כשר לדופן ד' אמות פסולה ולא

ובסוכה באמות קטנות שיערו ואמות שהוזכרו בכלאים באמות גדולות שיערו ולקמן מפרש הי נינהו. ור"נ מדקאמר הגהות הב"ח (h) רש"י ד"ה אין שס י"ב אמה וכו' בטיל לגבי הכא קטנות והכא גדולות ש"מ הכא חומרא והכא חומרא דאי לא לחומרא כרם (והכא לא). תא"מ היכי מצי אמר הני גדולות והני ינ״נ ק״ל והא דלא: קטנות הא לא תנן בהו שיעורא:

גליון הש"ם

גמ' לקרחת הכרם. ק"ל לת לא נקט ולענודת הכרס שהוא בד"א: רש"ר ד"ה ולפירצת מבוי בו' בי' אמות פסל להו לישנא קלילא הוא דהא ביי אמות לא הוי פרלה רק ביתר מעשר: תום' ר"ה כמאן וכו'. ראין פתח פחות מד'. לקמן י״כ

רבינו חננאל חלל סוכה וחלל מבוי תנן. תניא כרבא מבוי

שגבוה מכ׳ אמה יותר מפתחו של היכל ימעט, . הוא. ומותבינו עליה מיהא דתניא כיצד ממעטו מניח קורה משפת כ' ולמטה. ודחינן אימא מניח הקורה למטה קתני בהדיא. ומשני קמ"ל דלמטה כלמעלה. ין.... מה למעלה למעלה מכי נוו לכונלוו ל דנשאר חלל אמה, כך למטה למטה מעשרה טפחים שלא נשאר חלל שם י׳ טפחים פסולה. אמר אביי משמיה פסולת. אמו אביי משמית דרב נחמן אמת סוכה ואמת מבוי בת חמשה טפחים. אמת כלאים בת הילכתא, לגובהה כ' אמה ולפירצת המבוי שהיא עד עשר אמות. דגבהה דמבוי באמה בת חמשה טפחים. כ' אמה הז ק' [טפחים] פסולה, היתה אמה בת ששה אינה פסולה עד ק״כ טפחים הנה לחומרא. וכן בפירצה כדבעינן למימר לקמן אם מתיר פירצה עד עשר. פי׳ אם הפירצה עד חמישים אפילו טפח אחד ואיזו זה לחומרא. ואקשינן והא איכא משכא. פי׳ משכא רוחב כדבעינן למימר לקמן, משך החקיקה במבוי שהוא פחות מי׳ טפחים גובהו, בו והשלימו לי׳ רוחב. זה שחקק בכמה. הוכשר כל המבוי בחקיקת כ׳ טפחים. ואילו היה

כ"ד טפחים. שהו ד' 63೮ חקיקתו בד' טפחים ואין שם מידת אמה. איבעית אימא לעולם כאביי, ומאי אמות רוב אמות של מבוי באמה [בת ד טפחים]. בת ו' טפחים אמה כלאים למאי הילכתא לקרחת הכרם, ולמחול הכרם. דתנן בכלאים תחילת פרק רביעי בכרם שחרב באמצעו צריך להיות המקום החרב שאין בו גפנים י״ו אמה, באמה בת ו׳ טפחים, שהן צ״ו טפחים, ז מזה השיעור אסור לזרוע באותו המקום שחרב, שאע"פ שאין בו גפנים מכלל הכרם הוא חשוב, ולא תזרע כרמך כלאים קרינא ביה. וכן במחול הכרם [אם] אין בין הגדר לכרם מקום מופנה מן הגפנים י״ב אמה באמה בת ו׳ טפחים, אסור